kaspa.fi
kasvupalvelut

24.5.2021

Lausunto HE 76/2021 vp

TYÖELÄMÄ JA TASA-ARVOVALIOKUNNALLE

Hallituksen esitys (HE 76/2021 vp) eduskunnalle laiksi Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Kasvupalveluiden Tuottajat ry (jäljempänä Kaspa) lausuu yleisesti esityksestä seuraavaa:

- Kaspa suhtautuu hallituksen esitykseen **myönteisesti** ja pitää uudistuksen **tavoitteita hyvinä**. Lainsäädäntö, jolla edistetään työikäisen väestön osaamisen kehittymistä ja osaavan työvoiman saatavuutta on kannatettava.

- Nimenomaan kiinnitämme huomioita erinomaiseen tavoitteeseen **uudistaa oppimista työelämän tarpeet huomioiden** sekä sekä **alueiden elinkeinojen ja elinvoiman kehittämisen ja uusintamisen** näkökulman esiintuomisen.

- Palvelukeskus toimisi Opetushallituksen erillisyksikkönä. Elinikäisen oppimisen ilmiölähtöisyys jakaantuu TEM:n ja OKM:n hallinnonaloille. **Näkisimme kuitenkin keskiössä työllisyyden ja työelämän, koska osaamistarpeet nousevat sieltä. Tällöin TEM voisi olla luontevampi toimija**, koska kyse on ennen kaikkea työ-ja elinkeinoelämästä, sen osaamistarpeista, kohtaanto-ongelmista, rakenteellisesta työttömyydestä ja toimialarakenteiden kapeutuneisuudesta. Sikäli yhteistyö eri ministeriöiden välillä saa kannatusta.

Kuitenkin esityksen suhteen nousee esiin muutama huomio:

1) PALVELUKESKUKSEN TARKOITUS

Suurin huomio liittyy lain valmistelun nopeaan etenemiseen. Edelleenkään jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskusta koskeva **lakiesitys ei riittävästi konkretisoidu** toimenpiteiksi. Miten palvelukeskus käytännössä toimii, mitä se tekee ja mikä on sen tuoma lisäarvo suhteessa nykyisiin toimijoihin ja toimintaympäristöön? Miten asiakkuudet muodostuvat? Samoin ehdotuksen vaikutusarviot jäävät edelleen varsin epämääräisiksi.

2) KOHDERYHMÄT

Toisekseen huolta aiheuttaa palvelukeskuksen saavutettavuus ja palveluiden kohderyhmät. Esityksen perusteella palvelukeskuksen kohderyhmänä olisi työikäinen väestö ja tavoitteena lähinnä työssä jo olevien osaamistason ylläpitäminen. Tähän on jo olemassa henkilöstökoulutusta ja vaikkapa vapaata sivistystyötä. **On tiedossa, että näiden osalta koulutus kasaantuu, ja nimenomaan ulkopuolelle jäävät ne, joiden osaamisen ylläpitämiseksi koulutuksilla olisi eniten tarvetta**.

Palvelukeskus on sinänsä ajatuksena hyvä, mutta jää edelleen epäselväksi millä tavoin nyt tavoitettaisiin nekin työssäkäyvät, jotka eivät tällä hetkellä hyödynnä erilaisia koulutuksia osaamisensa ylläpitämiseksi. Keinoja, joilla työelämän ulkopuolella olevat saadaan motivoitumaan kouluttautumisesta, ei käsitellä esityksessä. **Esitykseen tulisi lisätä toimet, jolla palvelukeskuksen kohderyhmä saavutetaan.**

Toinen kohderyhmää koskeva **huoli on kohderyhmän laajuus**. Esityksessä todetaan, että kohderyhmänä voisi olla myös työttömät ja että palvelukeskus voisi osallistua myös kotoutumispalveluiden tarjoamiseen. Esityksessä on haluttu olla poissulkematta mitään ryhmää, mikä on ymmärrettävää, mutta toisaalta se tekee vaikutusarvioinnista täysin mahdottoman tehtävän. **Kohderyhmä olisikin hyvä täsmentää ja rajata tarkemmin.**

3) RESURSSIT

Palvelukeskuksen **rahoitus ja resurssit sekä niiden kohdentuminen on kuvattu hyvin epämääräisesti**. Alkurahoituksen ohella myös **pitkäaikainen resurssointi tulisi olla esitelty.**

Esityksessä on tuotu esille **palvelukeskuksen resurssit, jotka herättävät huolta. Riittävätkö ne näin laajojen tehtäväkokonaisuuksien hallintaan?** Palvelukeskuksen resurssit ja rahoitus eivät saa olla pois jo nyt vakiintuneesta muusta toiminnasta.

Palvelukeskuksella voisi olla huomattavasti isompi rooli osaamisen ylläpitämisessä ja työllisyyden hoidossa. **Rakenteellinen työttömyys on ollut pitkäaikainen ja syvenevä ongelma, johon nimenomana palvelukeskuksen kaltaisella toimijalla voitaisiin pureutua, koska nykyinen toimintaympäristö ei ole siinä onnistunut**. Tässä voisi olla palvelukeskuksen paikka ja rooli. Palvelukeskuksen kaltaisella toimijalla

voitaisiin saada aidosti vaikuttavuutta ja toimija estämään rakenteellista työttömyyttä. Tällöin kuitenkin **tulisi resurssit moninkertaistaa nyt esitetystä.**

4) HANKINNAT JA PALVELUTARJOTIN

Hankintojen osalta rahoituksen kohdentuminen on myös hyvin yleisluontoisella tasolla. Esitystä tulisi täsmentää. **Resursseista jää epäselväksi, että miten 40 miljoonan euron budjetin kanssa toimitaan valtionavustusten ja palveluhankintojen kesken?** Jää myös kysymysmerkiksi, että miten nämä hankinnat tehdään.

12 htv henkilöstö vaikuttaa tehtäväkentän laajuuden kannalta pieneltä, mikäli se sisältää myös hankintatoimet. Hankintojen osalta ELY-keskukset tekevät jo nyt hyvää alueellista työtä. Jää epäselväksi, miten ELYjen ja palvelukeskuksen hankinnat poikkeavat toisistaan? Tai mikä on kuntien rooli, kun työllisyydenhoito on samaan aikaan siirtymässä kuntien vastuulle. **Palveluiden hankintaa tulisi selventää esityksessä enemmän**.

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että uudistus mahdollistaisi koulutuksen antamisen vuoden aikana noin 10 500 henkilölle keskimäärin 4 kuukauden ajan**. Näiden sisältö jää nyt vielä kovin yleiselle tasolle, huomioiden, että koulutusten kesto on työssäkäyville suhteellisen pitkä aika.**

Osaamisen ylläpitämiseen tähtäävää koulutusta tulee ajatella työelämän ja yritysten osaamistarpeiden kautta**. Palvelukeskuksen tarjoama tulisikin olla mahdollisimman lähellä työelämää ja koulutus toteuttaa osaamistarpeista käsin. Näissä voidaan hyödyntää lähellä työelämää toimivia rekry- ja täsmäkoulutusten erinomaisia tuloksia**.

Jää vielä epäselväksi, mikä on yritysten rooli suhteessa palvelukeskukseen. Myös henkilöstökoulutuksen ja palvelukeskuksen koulutuksen rajapinta jää epäselväksi.

Kunnioittavasti,

Kaspa - Suomen Kasvupalveluiden tuottajat ry
Krista Paavola
Toimitusjohtaja, YTM

045 650 6936
kristiina.paavola@kaspa.fi